

AZ „ŐRSÉG“ MTSZ ERDŐGAZDÁLKODÁSA

Az „Őrség” Mezőgazdasági Termelőszövetkezet Nyugat-Magyarország Őrség tájegységében, kedvezőtlen természeti és közgazdasági adottságokkal rendelkezik. Területéből 1680 ha az erdő, amely az összterület 29⁰/₀-át teszi ki. Az erdőterület közel 80⁰/₀-át erdei- és lucfenyő borítja. A magas erdősültségi arány és az Őrségben hagyományos erdőgazdálkodás kötelezővé teszi számunkra, hogy a mezőgazdasági termelés mellett intenzíven foglalkozzunk ennek az adottságnak gazdaságos kihasználásával.

Termelőszövetkezetünk erdőterületén a mezőgazdaság szocialista átszervezéséig kisparaszti gazdálkodás folyt, ennek jegyei mindmáig észlelhetők. Ilyenek pl. a helyenként kedvezőtlen fafaj-összetétel és az alacsony növedék. Az erdőgazdálkodás és a fafeldolgozás termelőszövetkezetünkben jelentős üzemággá fejlődött, a termelési értékünknek 14—15⁰/₀-át, a nyereségnek 35—40⁰/₀-át adja. Erdőművelési és erdőhasználati, továbbá fafeldolgozási munkában foglalkoztatjuk az összes munkaképes dolgozóink 12⁰/₀-át.

Jelentőségéből adódóan, üzemünkben az erdőgazdálkodás és fafeldolgozás önálló ágazati szervezetben dolgozik. Az erdőgazdálkodás üzemi szerepe és tagsági jelentősége miatt meg kellett találnunk az összhangot az erdőgazdasági és a többi üzemág között. Ennek lehetőségei között a legfontosabb a mezőgazdasági munkák szünetelése idején jelentkező szállítási, munkaerő- és egyéb kapacitások kihasználása, a szakszerű erdőgazdálkodási és fafeldolgozási munkákhoz, a folyamatos termeléshez szükséges állandó, szakképzett munkaerő, gép és eszköz biztosítása.

Erdőművelési munkáink évenként átlagosan 6 ha erdőfelújítást, 40 ha tisztítást, 60 ha törzskiválasztó gyérítést és 120 ha befejezett, illetve befejezetlen erdősítés ápolását jelentenek. A szántóföldi növénytermesztésre és gyepgazdálkodásra alkalmatlan területeken évenként közel 10 ha erdőtelepítést végzünk.

Az erdőhasználatban a fakitermelést az év során folyamatosan végezzük, azonban a nagy fatömeget adó véghasználatot a téli hónapokra ütemezzük. Ennek eredménye, hogy a szállítás, a vágásterület rendezése időben, gyorsan történik meg, éppen a munkaerő- és szállítási kapacitásfelesleg következtében. Egyúttal lehetővé válik, hogy a kitermelt faanyag értéksökkenés és minőségromlás nélkül, a legkedvezőbb időben kerüljön feldolgozásra, illetve értékesítésre. Évente átlagosan 5600 m³ bruttó fatömeget termelünk ki, s ennek 30—35⁰/₀-a a téli időszakban véghasználatból, a fennmaradó rész az egész év során végzett állománynevelési — tisztítás, törzskiválasztó, növedékfokozó gyérítés — munkák során kerül kitermelésre.

A mezőgazdasági üzemek a rendelkezésre álló munkaerő teljes foglalkoztatásához, a megfelelő nyereségszint biztosításához különböző melléktevékenységeket végeznek, melléküzemágazatot létesítenek. Termelőszövetkezetünk rendelkezésre áll megfelelő faanyag, így értelemszerűen adódik az elsődleges és másodlagos fafeldolgozás, mint melléküzemági tevékenység.

A fafeldolgozó tevékenység a kondorfai üzemegységben folyik. A rendelkezésre álló faanyagból adódóan főleg a fenyőrönk és egyéb ipari fa elsődleges feldolgozását végezzük. Alapgépként a feldolgozáshoz egy 650-es keretfűrész áll rendelkezésre, a szélezési és méretre vágási munkaműveleteket kereszt- és hosszvágó fűrészekkel végezzük. Késztermékként fenyő fűrészárut (deszka, palló, tetőléc, fűrészelt gerenda) állítunk elő. A saját alapanyag feldolgozásán túl, a kapacitás kihasználásához a környező üzemektől is vásárolunk fenyő ipari fát. Évi átlagban 4200 m³ fenyőrönköt dolgozunk fel. Kihozatalunk 61⁰/₀

volt az elmúlt 5 év átlagában. A saját és vásárolt kemény lombos ipari fát faipari tevékenységünk során parkettfríznek, majd célgépekkel kész parkettának dolgozzuk fel.

A fafeldolgozó üzemek kapacitását a termelőszövetkezetben csak olyan mértékig célszerű fejleszteni, hogy a saját vagy a társulásaiból származó faanyag feldolgozására legyen alkalmas. A feldolgozókapacitást nagyobbra méretezni gazdasági és alapanyag-ellátási szempontból nem szabad.

Az erdőgazdálkodási és fafeldolgozási tevékenység szervesen illeszkedik termelőszövetkezetünk termelési rendjébe. Az egyes üzemágak közti kapcsolat „oda-vissza” alapon alakult ki mind szervezeten, mind munkaszervezésileg. Ez nemcsak a munkaerő-gazdálkodás és eszközkihasználás területén előnyös, hanem a gazdálkodás egészének javításához is segítséget nyújt.

A számviteli elszámolás rendje az állami erdőgazdaságokban kialakult módszereket követi, a helyi körülmények és adottságok figyelembevételével. Az erdőgazdálkodás és fafeldolgozás üzemünkben hozzájárult a nyereséges gazdálkodáshoz. Természetes azonban, hogy az erdőgazdálkodásból és a fafeldolgozásból eredő jövedelem csak úgy emelhető vagy tartható szinten, ha termékeinket megfelelő piaci partnerekkel és meghatározott, korrekt kereskedelmi szelvényben értékesítjük. A késztermék értékesítése középtávú szerződések alapján, az Észak-dunántúli TŰZÉP Vállalatnak történik. Ez év januárjától az ERDÉRT Vállalat egycsatornás rendszerén keresztül folyik az értékesítés, a kialakult jó kereskedelmi kapcsolatok alapján a TŰZÉP Vállalatnak.

Termelőszövetkezetek tulajdonában levő erdőterületeken a szakszerű erdőgazdálkodás, a fejlődés nem képzelhető el a kölcsönös előnyökön nyugvó társulások kapcsolatok létrehozása nélkül.

Ennek érdekében jött létre Vas megye termelőszövetkezeti erdőgazdálkodását segítő, a Nyugat-magyarországi Faipari és Faipari Kombináttal közös gazdasági társulás. A társulás eddigi működése során mindkét fél számára előnyös erdőterület-cseréket hajtottunk végre. A társulás keretein belül évi átlagban 2700 úrm fenyő papírfát exportálunk kedvező árakon. A faipari kombinátnak értékesítjük forgácslapgyártás céljára a keletkezett nagy mennyiségű fűrészipari hulladékot. A kombinát részére faipari bérfeldolgozást végzünk. Korszerű erdőgazdasági és mezőgazdasági gépek kölcsönös bérbe adásával, javításával, szervizelésével segítjük egymás gazdasági tevékenységét. A kölcsönös előnyökön nyugvó gazdasági tevékenység az alapja a társulás létjogosultságának.

Az elmondottakból látható, hogy az erdőgazdálkodás a csemetetermeléstől a feldolgozott faanyag értékesítéséig milyen jelentős mértékben járul hozzá kedvezőtlen adottságú termelőszövetkezetünk gazdálkodásának eredményességéhez, teszi gazdaságosabbá a munkaerő-, a gép- és eszközkihasználást.

Nagy László